

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

Advokatfirmaet Nidaros DA
Studentadvokaten
Att: Advokat Snorre Kristiansen
Kjøpmannsgata 19
7013 Trondheim

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
v/ Den sentrale klagenemnd
Høgskoleringen 1
7491 Trondheim

Bergen, 06.02.2024
Deres ref.: 2022/25120
Vår ref.: 23/04508 (5/2024)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 5/2024: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENGING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av Nemnd for studentsaker ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) (heretter underinstansen) i sak 77/23 (195/22), som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Felles klagenemnd behandlet saken under møte 12.01.2024. Vedtak fattet av underinstansen ble endret til annullering av eksamen i [REDACTED].

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Sakens bakgrunn

Klageren er [REDACTED], representert ved advokat Snorre Kristiansen. Klageren har studert siden [REDACTED]. Saken gjelder mistanke om fusk ved innlevering av hjemmeeksamen i emnet [REDACTED], våren 2022.

I forbindelse med sensur ble det oppdaget likheter mellom klagerens besvarelse og en medstudent, og det ble fattet mistanke om ulovlig samarbeid. Tekstgjenkjenningsprogrammet Ouriginal viste en tekstlikhet på 89 prosent i oppgave 5 (oppgave 5 i [REDACTED]), 77

HK-dir – Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Postboks 1093, 5809 Bergen post@hkdir.no

HK-dir Intern

prosent i oppgave 9 (oppgave 4 i [redacted] og oppgave 7 (oppgave 2 i [redacted] viste en tekstlikhet på 48 prosent mot medstudentens besvarelse.

I et udatert brev uttalte klageren seg. Klageren bestred å ha samarbeidet med medstudent under eksamen. Det fremgikk av klagerens uttalelse at h[redacted]n samarbeidet med medstudenten i forkant av eksamen, hvor de sammen med andre studenter utarbeidet et felles forberedelsesmateriale som inneholdt ulike teorier og analyser av oppgaver. Klageren forklarte at h[redacted]n og medstudenten satt adskilt under gjennomføring av hjemmeeksamen. Klageren viste videre til at dette var [redacted] første kortsvar-eksamen. Det ble anført at eksamen med kortsvar og begrenset tid hvor alle hjelpemiddel var tillatt ga høyere sannsynlighet for tekstlikhet. Klageren viste endelig til at det var gitt lite veiledning i forkant av eksamen, som resulterte i at klageren benyttet seg mye av forberedelsesmaterialet under gjennomføring av eksamen.

Klagerens advokat innga merknader i saken 29.08.2022. Klageren bestred at det objektive og subjektive vilkåret for fusk var oppfylt, og anførte at institusjonen ikke hadde fremlagt tilstrekkelig bevis for fusk.

Underinstansen behandlet saken i møte 07.12.2022. De fant at klageren hadde fusket forsettlig ved innlevering av hjemmeeksamen i [redacted]. Underinstansen fant det godtgjort at klageren hadde samarbeidet med medstudenten under hjemmeeksamen og at klageren var kjent med reglene om tillatte hjelpemidler og samarbeid under eksamen. Underinstansen fant det oppsiktsvekkende at besvarelsene på tre av oppgavene var nesten ordrett identiske. Videre fant de at likhetene mellom klageren og medstudentens besvarelse nærmest var en umulig tilfældighet, og at likhetene ikke kunne skyldes bruk av samme øvingsdokument. Underinstansen fattet vedtak om annullering og utestengelse i to semestre, nærmere bestemt vår- og høstsemesteret 2023.

Klagerens advokat fremsatte fristavbrytende klage 16.12.2022, der det ble anført feil i rettsanvendelsen og bevisbedømmelsen, og at vedtaket følgelig var ugyldig.

Klagerens advokat fremsatte supplerende klage 13.03.2023, hvor det i all hovedsak ble vist til tidligere inngitte anførsler. Klagerens advokat viste til at institusjonen ikke kan bevise at likheten ikke skyldes at klageren og medstudenten har brukt felles hjelpemidler, og at institusjonen må la tvilen komme klageren til gode. Det ble vist til at likhetene i besvarelsene var gjengivelser av pensumlitteratur, som det er henvisning til. Advokaten viste videre til at det foreligger saksbehandlingsfeil ved at institusjonen ikke har fremlagt manglende opplysninger om sakens faktum og at vedtaket er ugyldig. Endelig ble det vist til at saksbehandlingstiden har vært for lang og at reaksjonsfastsettelsen skulle settes ned.

Underinstansen vurderte klagen 22.03.2023. To av nemndsmedlemmene fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres.

De to andre nemndsmedlemmene, fant at klageren ikke hadde utvist nødvendig skyld. Medlemmene festet lit til klagerens forklaring om at likhetene skyldes et felles øvingsdokument. Medlemmene fant ikke at det forelå kvalifisert sannsynlighetsovervekt for at klageren hadde samarbeidet med medstudenten under hjemmeeksamen.

På bakgrunn av at det ble dissens 2-2 under nemndas behandling av klagen, og at NTNUs nemnd for studentsaker ikke har praksis som tilsier at nemndas leder har dobbeltstemme ved stemmelikhet, er saken deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

Felles klagenemnd henvendte seg til NTNU 04.01.2024 og etterspurte forberedelsesnotatet som klageren hevdet skyltes likhetene mellom besvarelsene. NTNU besvarte henvendelsen 11.01.2024 at de ikke har mottatt forberedelsesnotatet, men at klageren og advokaten er gitt anledning til å legge det frem for underinstansen.

Saken står for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilkårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens hjemmeeksamen inngår som en del av kurset og er omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) § 6-4 hva som skal anses som fusk eller forsøk på fusk:

1) Fusk defineres som en opptreden i strid med NTNUs regelverk for eksamensavvikling, og som på en urettmessig måte kan føre til at kandidatens resultater blir vurdert bedre enn ellers.

Eksempler på slike tilfeller:

- ...
- ureglementert samarbeid mellom kandidater eller grupper
- ...

Av forsiden til den aktuelle eksamensoppgaven fremgår det:

«Under eksamen er det ikke tillatt å kommunisere med andre personer om oppgaven eller å distribuere utkast til svar. Slik kommunikasjon er å anse som juks.»

Felles klagenemnd har funnet det bevist at forholdet objektivt sett er fusk. I vurderingen av det objektive vilkåret har Felles klagenemnd lagt avgjørende vekt på tekstlikheten som fremkommer av Ouriginal-rapportene og notat fra Avdeling for utdanningskvalitet 30.06.2022 hvor likhetene mellom besvarelsene fremkommer. Av rapportene fremkommer store likheter mellom klagerens og medstudentens besvarelse. Felles klagenemnd fester ikke lit til klagerens forklaring om at likhetene skyldes bruk av samme øvingsnotat. For klagenemnda fremstår dette som objektive holdepunkter som klart sannsynliggjør at det har forekommet et ureglementert samarbeid mellom de to studentene.

Felles klagenemnd har ut fra det samlede bevisbildet, kommet til at det objektive vilkåret for fusk er oppfylt, jf. forskrift om studier ved NTNU § 6-4 første ledd.

Subjektivt vilkår

Det neste spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om vilkåret forsett eller grov uaktsomhet (skyldkravet) er oppfylt.

Forsett foreligger i de tilfeller hvor en person har tilsiktet en handling. Dette innebærer at klageren må ha vært klar over den faktiske handlingen som medførte at det objektive fuskevilkåret er oppfylt.

Det er ikke krav om hensikt om fusk for å oppfylle kravet til forsettlig utført fuskehandling.

Kravet til forsett omfatter heller ikke kunnskap om hvorvidt handlingen er ulovlig eller ikke.

Felles klagenemnd finner det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innleveringen av hjemmeeksamen.

Det saksforhold i form av ulovlig samarbeid som nemnda har funnet bevist ovenfor, under det objektive vilkåret, kaster samtidig lys over det subjektive vilkåret. Nemnda vurderer at det ulovlige samarbeidet som har funnet sted, nærmest etter sin natur må være en villet handling. Felles klagenemnd kan ikke se at det er noe i dokumentasjonen som peker i retning av at den ulovlige kontakten skal ha oppstått i vanvare, altså gjennom uaktsomhet.

De subjektive og objektive vilkårene for fusk er oppfylt, og det skal fastsettes en reaksjon.

Saksbehandlingen

Felles klagenemnd har merket seg anførselen om at det foreligger saksbehandlingsfeil ved at underinstansen ikke har oversendt opplysninger som har betydning for den konkrete bevisbedømmelsen og rettsanvendelsen. Det anføres at tvilen må komme klageren til gode.

Felles klagenemnd bemerker at det er den lokale klagenemnda som på bakgrunn av konkrete objektive bevis har fattet vedtak i saken. Felles klagenemnd finner at saken har vært godt opplyst, jf. forvaltningsloven § 17. Nemnda kan ikke se at den lokale klagenemnda har vektlagt utenforliggende hensyn ved sin vurdering av saken. Nemnda viser til at den lokale klagenemnda har vektlagt arten og omfanget av tekstlikhet, og manglende kildehenvisning som objektive holdepunkter for vurderingen. Dette er de samme bevisene Felles klagenemnd har vektlagt. Felles klagenemnd viser videre til at øvrige anførsler ble svart ut av underinstansen under klagevurderingen, slik at eventuelle saksbehandlingsfeil uansett er reparert ved behandlingen av saken i Felles klagenemnd.

Reaksjon

I henhold til uhl. § 4-7 første ledd og § 4-8 tredje ledd er det hjemmel for annullering og utestenging fra institusjonen, samt tap av retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner i inntil ett år.

Felles klagenemnd har funnet det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innlevering av hjemmeeksamen i emnet [REDACTED].

Forsettlig fusk innebærer et grovt tillitsbrudd, og både allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier at det må reageres strengt.

Etter retts- og forvaltningspraksis er den normale reaksjonen ved forsettlig fusk annullering og utestenging i to semestre uavhengig av størrelsen på den aktuelle eksamen, prøve eller kurs.

Underinstansen har fattet vedtak om annullering av klagerens eksamen og utestenging vår- og høstsemesteret 2023. Dette er i tråd med praksis.

Felles klagenemnd har etter en konkret vurdering kommet frem til at den totale saksbehandlingstiden har vært for lang. Klagenemnda viser til at mistanken om fusk oppstod i juni 2022, og det tok deretter ni måneder før saken ble oversendt Felles klagenemnd. Saken ble registrert mottatt i sekretariatet for Felles klagenemnd 24.03.2023, og ble først behandlet i møte 12.01.2024. Behandlingstiden har derfor vært på 19 måneder fra mistanken om fusk oppstod til saken ble behandlet av Felles klagenemnd. Årsaken til den ekstraordinære saksbehandlingstiden i Felles Klagenemnd er at arbeidet var stilt i bero mellom 22.09.2023 og 08.11.2023, frem til ny leder og studentrepresentant ble oppnevnt. Slik klagenemnda vurderer det skal den lange saksbehandlingstiden, som klageren ikke kan lastes for, medføre at reaksjonen endres til annullering av eksamen. Felles klagenemnd endrer reaksjonen fastsatt av underinstansen.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Hilde Ruus, Fredrik Boksasp, Liv Sandvik, Frode Randal og Julie Marie Næss har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

Vedtaket fattet av underinstansen i sak 77/23, omgjøres til annullering av eksamen.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 10.02.2024.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.